

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

15/516-

01.07.2015

Vedtak om fordeling av den petroleumsforekomsten som utgjør Johan Sverdrup-feltet

1. Innledning

Johan Sverdrup-forekomsten ligger i utvinningstillatelsene 265, 501, 501B og 502. Utvinningstillatelse 265 ble tildelt i 2001. Rettighetshavere er Statoil Petroleum AS (40 pst.-operatør) (Statoil), Petoro AS (30 pst.) (Petoro), Det norske oljeselskap ASA (20 pst.) (Det norske) og Lundin Norway AS (10 pst.) (Lundin).

Utvinningstillatelse 501 ble tildelt i 2009. Rettighetshavere er Lundin (40 pst. - operatør), Statoil (40 pst.) og Maersk Oil Norway AS (20 pst.) (Maersk Oil). Utvinningstillatelse 501B ble tildelt i 2011 som en tilleggstildeling til utvinningstillatelse 501. Rettighetshavergruppen i de to tillatelsene er derfor identisk.

Utvinningstillatelse 502 ble tildelt i 2009. Rettighetshavere er Statoil (44,4444 pst – operatør), Petoro (33,3333 pst.) og Det norske (22,2222 pst). I de fleste analysene fra rettighetshaverne er ressursene i utvinningstillatelse 502 av praktiske grunner behandlet sammen med ressursene i utvinningstillatelse 265. Dette skyldes ifølge Oljedirektoratet at tillatelsen grenser til utvinningstillatelse 265, at de anslåtte ressursene i utvinningstillatelse 502 er små og at rettighetshavergruppens sammensetning er nesten lik den i utvinningstillatelse 265.

For alle praktiske formål sitter Statoil således som eneste selskap balansert mht deltakerandel i de forskjellige utvinningstillatelsene. Lundin har deltakerandeler i både utvinningstillatelse

265 og 501, men med en vesentlig større deltakerandel i utvinningstillatelse 501. Ingen av de øvrige rettighetshavere sitter i begge de to sentrale utvinningstillatelsene.

I september 2010 annonserte Lundin som operatør for utvinningstillatelse 501 at de hadde gjort et funn på Avaldsnes-prospektet. Et snaut år senere gjorde operatøren Statoil et funn (Aldous Major sør) i utvinningstillatelse 265. Det ble tidlig klart at de to funnene var i kommunikasjon, og at rettighetshaverne i de to utvinningstillatelsene hadde påvist samme forekomst. Funnet fikk i 2012 navnet Johan Sverdrup.

Det følger av lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven) § 4-7 første ledd at dersom en petroleumforekomst strekker seg over flere blokker som ikke har samme rettighetshaver, skal det søkes oppnådd enighet om den mest rasjonelle samordning av petroleumsvirksomhet i tilknytning til petroleumforekomsten og om fordeling av forekomsten.

Lundin er operatør for utvinningstillatelsene 501 og 501B og Statoil er operatør for utvinningstillatelsene 265 og 502. Arbeidet med å etablere en utbyggingsløsning for Sverdrup-forekomsten har vært gjennomført i henhold til en pre-unitavtale inngått mellom alle rettighetshaverne i de fire utvinningstillatelsene. Statoil ble av selskapene valgt som operatør for denne planleggingsfasen og er senere valgt som operatør for feltet også for utbyggings- og driftsfasen. Statoil har videre hatt rollen som tilrettelegger for unitiseringsforhandlingene, som også omfatter fordeling av forekomsten.

Etter lang tids forhandling ble et endelig forslag til fordeling mellom utvinningstillatelsene fremsatt den 11. februar 2015 av Statoil som tilrettelegger av unitiseringsforhandlingene. Forslaget ble akseptert av Statoil, Lundin, Petoro og Maersk Oil den 12. februar 2015. Disse selskapene undertegnet samme dag tilretteleggers forslag til unitiseringsavtale. Forslaget ble ikke akseptert av Det norske. Det norske undertegnet heller ikke den fremlagte unitiseringsavtalen.

På denne bakgrunn meddelte Olje- og energidepartementet rettighetshaverne at departementet ville benytte sin kompetanse etter petroleumsloven § 4-7 annet ledd til å fordele forekomsten. Dette hadde også de fire rettighetshaverne som hadde akseptert det fordelingsforslaget Statoil la frem 11. februar 2015, bedt departementet om å gjøre. Forhandlingene om unitiseringen av Sverdrup-forekomsten hadde da pågått i mer enn to år uten at rettighetshaverne var kommet til enighet, og saken måtte få en løsning.

Departementet bestemte samtidig at den fordelingen av forekomsten som fremgår av den unitiseringsavtalen som fire av fem rettighetshavere undertegnet den 12. februar 2015, skal gjelde inntil departementet har fordelt forekomsten i medhold av petroleumsloven § 4-7 annet ledd. Den midlertidige fordelingen er: Statoil 40,0267 pst., Lundin 22,1200 pst., Petoro 17,8400 pst., Det norske 11,8933 pst. og Maersk Oil 8,1200 pst.

2. Habilitet

Det norske har reist habilitetsinnsigelse mot Statsråd Tord Lien og ekspedisjonssjef Lars Erik Aamot, jf. forvaltningsloven § 6.

Det norske stiller spørsmål ved om Statsråden vil være upartisk i forbindelse med fordelingsvedtaket og viser til at han var aktivt involvert i sluttfasen av forhandlingene og oppfordret rettighetshaverne til å bli enige.

Etter petroleumsloven § 4-7 første ledd er det rettighetshaverne som skal forhandle med sikte på å komme frem til enighet om fordeling av forekomsten. Forhandlingene mellom dem var fastlåst. Statsråden understreket for partene at det foreligger en lovfestet plikt til å søke å komme frem til en løsning og påpekte tidsfrister i den forbindelse. Dette er en naturlig del av statsrådets rolle i slike situasjoner. I møtene med rettighetshaverne var Statsråden tydelig i sine oppfordringer om at det måtte bli en løsning, men han ga aldri anvisning på noen bestemt fordeling av forekomsten. Samtidig ga han på oppfordring fra selskapene, rettledning om elementer som ville være viktige for departementet i den kommende behandlingen av unitiseringsavtalen.

Verken Statsråd Lien eller noen han har nær tilknytning til har noen personlig interesse i resultatet.

Etter departementets syn er det ikke grunnlag for habilitetsinnsigelsen mot Statsråden.

Grunnlaget for habilitetsinnsigelsen mot ekspedisjonssjef Aamot synes å være en e-post av 9. februar 2015 til Petoro med kopi til Det norske, der ekspedisjonssjef Aamot blant annet har skrevet: *"Både angående relevante veiefaktorer, elementer og størrelsen på disse har vi lagt merke til hvilket nivå Statoil har hatt som posisjon, samt argumentasjonen for dette synet. Ettersom Statoil sitter balansert i feltet, vil vi mene at Statoils posisjon kan gi betydelig veiledning for dere"*.

Bakgrunnen for at denne e-posten ble sendt var rettighetshavernes fastlåste posisjoner. Selskapene som mottok e-posten hadde bedt seg inn til et møte i departementet den 6. februar 2015 for å argumentere for sin sak. E-posten var en oppfølging av dette møtet. Selskapene ønsket departementets rettledning om elementer som ville være viktige for departementet i den kommende behandlingen av unitiseringsavtalen. For Statoil som balansert eier og tilrettelegger av forhandlingene som pågikk, var selskapets andel av feltet uavhengig av utfallet av unitiseringsforhandlingene. Statoil hadde en posisjon mellom de andres posisjoner. Når det henvises til Statoil i denne sammenheng betyr det ikke at departementet ga uttrykk for at Statoil hadde rett, men snarere at det burde være av interesse for partene i den fastlåste forhandlingssituasjonen hva Statoil som balansert eier, tilrettelegger for forhandlingene og operatør for planleggingsfasen mente.

I den prosessen som pågikk mellom rettighetshaverne var departementet nøye med ikke å gi noen form for støtte til noen av rettighetshavernes synspunkter eller forslag til løsninger, men minnet om at det tilligger partene å søke å komme frem til en omforent løsning.

Departementet har likevel vært tydelig på at det ikke vil kunne akseptere elementer som ville være i strid med god ressursforvaltning. Denne type veiledning er generell og inneholder lite annet enn det som følger av petroleumsloven.

Verken ekspedisjonssjef Aamot eller noen han har nær tilknytning til har noen personlig interesse i resultatet.

Departementet kan etter dette ikke se at det er grunnlag for habilitetsinnsigelsen mot ekspedisjonssjef Aamot.

Avslutningsvis vil departementet bemerke at det er irrelevant for den vurdering av spørsmålet om samordning og fordeling av forekomsten som departementet skal foreta etter petroleumsloven § 4-7 annet ledd at staten er eier av Petoro og SDØE, samt majoritetsseier i Statoil.

3. Saksbehandlingen

Denne saken startet den 12. februar 2015, da departementet meddelte de involverte rettighetshaverne at det ville benytte sin kompetanse etter petroleumsloven § 4-7 annet ledd til å fordele forekomsten.

Departementet har lagt vekt på at arbeidet med fordelingen skal være transparent, og at rettighetshaverne skal ha god anledning til å uttale seg om det de måtte mene er relevant for saken. Det gjelder også for den gjennomgangen Oljedirektoratet har foretatt for departementet i sakens anledning.

Den 4. mars 2015 avholdt departementet et møte med samtlige rettighetshavere i de fire utvinningstillatelsene som Sverdrup-forekomsten omfatter. I møtet bekreftet departementet at det ville fordele forekomsten i medhold av petroleumsloven § 4-7 annet ledd. Dette ble skriftlig bekreftet i brev 10. mars 2015, der rettighetshaverne også ble orientert om at Oljedirektoratet ville bistå departementet geofaglig i departementets arbeid med å fordele forekomsten. En kopi av departementets oppdragsbrev til Oljedirektoratet var vedlagt brevet til rettighetshaverne.

Som en del av departementets arbeid med å fordele forekomsten ba departementet i et brev 10. mars 2015 om en gjennomgang fra Oljedirektoratet på følgende tre områder:

1. *Tilstedeværende volum.* Gjennomgå det geofaglige grunnlagsarbeidet som er gjort av operatør/tilrettelegger for å anslå tilstedeværende ressurser i de berørte tillatelsene. Oljedirektoratet skal også hente inn innspill fra de øvrige rettighetshaverne og vurdere relevant arbeid disse har gjort.
2. *Utvinningsgrad.* Vurdere eventuelle geologiske forhold mellom tillatelsene som kan gi forskjeller i utvinningsgrad basert på operatør/tilretteleggers arbeid, og relevant informasjon hentet inn fra de øvrige rettighetshaverne.

3. *Øvrige elementer.* I lys av de overordnede hensynene i ressursforvaltningen ble Oljedirektoratet bedt om å kommentere på øvrige elementer som partene måtte spille inn.

Rammen for Oljedirektoratets gjennomgang var den lange og grundige prosessen som har pågått hos rettighetshaverne for å forstå Sverdrup-forekomsten siden før den ble påvist i 2010. Størstedelen av dette arbeidet har skjedd i regi av Statoil som operatør for feltet i planleggingsfasen.

Oljedirektoratet har fulgt arbeidet med utbyggingen av Sverdrup-forekomsten siden 2011 og hadde derfor et godt grunnlag for å foreta den gjennomgangen departementet ba om den 10. mars 2015.

Det norske har kommet med to innspill til departementet i tilknytning til arbeidet med fordelingsspørsmålet; først i brev 16. mars 2015, og deretter i brev 20. mai 2015.

Departementet svarte den 27. mars 2015 på Det norskes brev av 16. mars 2015. I brevet, som også gikk i kopi til de øvrige rettighetshaverne, ble det vist til den pågående gjennomgangen til Oljedirektoratet, og til departementet forutsetning om at alle rettighetshavere i forekomsten skal undertegne unitiseringsavtalen før plan for utbygging og drift godkjennes.

I brev fra departementet 28. mai 2015 ble samtlige rettighetshavere på nytt invitert til å komme med sine innspill til departementet om fordelingen, også med hensyn til spørsmål utover dem som ville være omfattet av Oljedirektoratets gjennomgang. Lundin, Det norske, Petoro og Maersk Oil kom med innspill som følge av denne invitasjonen. Statoil meddelte at selskapet på det tidspunktet ikke så behov for å komme med ytterligere innspill til departementet.

Direktoratet leverte sin gjennomgang til departementet den 16. juni 2015. Selskapene ble i en e-post fra departementet 17. juni 2015 gitt anledning til å kommentere Oljedirektoratets gjennomgang. Kommentarer fra alle rettighetshaverne ble mottatt den 24./25. juni 2015.

Departementet har innhentet Oljedirektoratets syn på om det har fremkommet noe nytt fra rettighetshaverne i denne kommentarrunden og som gir grunnlag for endringer i, eller tillegg til direktoratets gjennomgang, eller som påvirker slutningene i denne.

Departementet har derfor et godt grunnlag for de skjønsmessige vurderinger som inngår i grunnlaget for fordelingen av Sverdrup-forekomsten etter petroleumsloven § 4-7 annet ledd.

4. Rettighetshavernes syn og Oljedirektoratets gjennomgang

Rettighetshaverne har gjennom flere år utført et betydelig arbeid for å forstå undergrunnen i Sverdrup-forekomsten. Hoveddelen av dette arbeidet har skjedd i regi av Statoil som operatør for planleggingsfasen (pre-unit). I denne prosessen har de ulike rettighetshaverne også gjennomført eget arbeid, både i forbindelse med utarbeidelse av beslutningsgrunnlaget for utbyggingen av feltet og til bruk i unitiseringsforhandlingene. De ulike rettighetshavernes syn

er således godt kjent i rettighetshavergruppen, herunder for Statoil som operatør for planleggingsfasen og tilrettelegger av unitiseringsforhandlingene.

Gjennom arbeidet med fordelingen har rettighetshaverne fremlagt, og utførlig begrunnet sitt syn på forekomsten overfor Oljedirektoratet. De har også gitt innspill til departementet om hvilke elementer de mener departementet må vektlegge ved fordeling av Sverdrup-forekomsten.

Oljedirektoratet har i sin gjennomgang til departementet av 16. juni 2015 oppsummert de enkelte rettighetshavernes syn på elementer som de argumenterer for at vektlegges ved departementets fordeling av forekomsten. Hovedpunkter er:

- **Statoils** prinsipielle syn er at i tillegg til tilstedeværende volum, skal bare forskjeller knyttet til iboende reservoaregenskaper medtas ved fordelingen av forekomsten. Verdiforskjeller som er et resultat av beslutninger knyttet til feltutvikling eller valgt utbyggingskonsept skal ikke tas med ved fordeling av forekomsten. Statoil syn er videre at ingen tidsjusterte elementer skal tas med, da disse ikke er knyttet til iboende reservoaregenskaper. Statoil mener at brønnene på feltet er konseptavhengige.
- **Lundin** går inn for en fordeling av forekomsten basert på tilstedeværende volum, fordi en slik løsning kan hindre at det oppstår ulike insentiver blant rettighetshaverne og den er konseptuavhengig. Selskapet er prinsipielt enig i at det justeres for utvinningsgrad knyttet til iboende reservoaregenskaper, men er uenig i at det er forskjell i utvinningsgrad mellom utvinningstillatelsene 501 og 265. Lundin mener det er i strid med petroleumsloven å ta hensyn til verdibaserte elementer ved fordelingen. Lundin mener de planlagte brønnene må anses som en del av konseptvalget, og at det ikke skal tas hensyn til forskjeller i brønnekostnader ved fordelingen av forekomsten. Ifølge Lundin forventes ikke de brønnene som skal bores i utvinningstillatelse 501 å bli dyrere enn brønnene i utvinningstillatelse 265.
- **Petoro** viser til at verken ordlyden eller forarbeidene til petroleumsloven gir noen nærmere veiledning om hvilke prinsipper som skal legges til grunn ved fordelingen, men de går inn for en fordeling av forekomsten basert på tilstedeværende volum og faste veiefaktorer som tar hensyn til både forskjeller i utvinningsgrad og verdi (først og fremst som følge av forskjell i brønnekostnader). Petoro mener at forskjellene i brønnekostnader (flere og dyrere brønner) mellom tillatelsene er signifikante og en direkte konsekvens av forekomstens beskaffenhet. Brønninvesteringene påvirker utvinningsgraden direkte og dermed rettighetshavernes respektive verdier. Ifølge Petoro kan ulike verdielementer benyttes for å unngå en verdiforskyvning mellom gruppene, dette kan være forskjeller i utvinningsgrad, verdiforskjeller mellom olje og gass, brønnekostnader, samt tids-elementer.
- **Det norske** mener utgangspunktet for en fordeling alltid vil være volum og går inn for en fordeling av forekomsten basert på tilstedeværende volum, justert for utvinningsgrad og verdi (iboende egenskaper). Selskapet mener at det må tas hensyn til kostnadsforskjeller som skyldes de iboende reservoaregenskapene, men ikke eventuelle ytterligere kostnadsforskjeller som kan være et resultat av konseptvalget. Det norske hevder det er signifikante forskjeller i utvinningskostnader i de forskjellige utvinningstillatelsene, og det må derfor benyttes en veiefaktor for verdi for å sikre at verdiskapingen for

rettighetshaverne i utvinningstillatelse 265 ikke forrykkes på grunn av høyere utvinningskostnader i utvinningstillatelse 501. Det må kompenseres ved en verdioverføring gjennom fordeling av forekomsten.

- **Maersk Oil** mener kun tilstedeværende volum og utvinningsgrad kan anses som grunnlag for fordelingen. Selskapet hevder at det for et felt som skal produsere i 50-60 år er høyst usikkert å anslå utvinningsgrad på det nåværende tidspunkt, både i den enkelte utvinningstillatelse og differansen mellom disse. Maersk Oil mener feltet må ses på som ett felt med en utbyggings- og dreneringsstrategi hvor kostnader og andre kommersielle verdielementer ikke kan deles ved grensene for utvinningstillatelsene. Selskapet mener verdibaserte elementer vil medføre skjeve insentiver mellom tillatelsene ved at oppmerksomheten flyttes over på kommersielle interesser på bekostning av høyest mulig produksjon og totalverdi.

Oljedirektoratet oppsummerer sin gjennomgang med at: "*både fordeling basert på STOIP¹ uten veiefaktor, og STOIP med fast veiefaktor basert på forskjeller i utvinningsgrad forårsaket av iboende reservoaregenskaper, er fordelingsprinsipper som ikke vil stride mot god ressursforvaltning. Fordelinger hvor det inngår verdimessige betraktninger og fordelinger med veiefaktor som kan reforhandles, vil begge være fordelingsprinsipper som kan føre til utbygging og utvinning i strid med god ressursforvaltning.*"

Som ledd i direktoratets arbeid med gjennomgangen til departementet har rettighetshaverne rapportert inn sitt syn på hvordan forekomsten bør fordeles (jf. tabell 3.2 i direktoratets gjennomgang).

Tabell 1: Tilstedeværende ressurser innmeldt fra rettighetshaverne²

Rettighetshaver	Utvinningsstillatelse 265/502	Utvinningsstillatelse 501/501B
Statoil	56,6%	43,45%
Lundin	53,5%	46,5%
Petoro ³	59,4-62,5%	37,5-40,6%
Det norske	61,5%	38,5%
Maersk Oil	47-53%	47-53%

Det naturlige utgangspunkt for fordelingen er ifølge Oljedirektoratet tilstedeværende volum (STOIP) i Sverdrup-forekomsten. Direktoratet skriver i sin gjennomgang at de mener de totale forventede tilstedeværende oljeressurser skiller seg lite fra volumestimatet til Statoil. Den segmentvise fordelingen av ressursene til direktoratet avviker imidlertid noe fra Statoils estimat, og dette har effekt på volumfordelingen mellom utvinningstillatelsene; noe forskjøvet mot utvinningstillatelse 501. Statoils volumestimat for fordeling av forekomsten ligger innenfor det usikkerhetsspenn for fordeling av tilstedeværende ressurser som fremgår av direktoratets gjennomgang. Direktoratet uttrykker videre at også estimatet fra Lundins statistiske

¹ Tilstedeværende oljeressurser, STOIP – stock tank oil initially in place.

² For nærmere informasjon se Oljedirektoratets gjennomgang til departementet av 16. juni 2015

³ Korrigert etter innspill fra Petoro

modell ligger innenfor dette usikkerhetsspennet, mens estimatene fra Det norske, Petoro og Maersk Oils statiske modeller ligger utenfor. Direktoratet skriver at dette skyldes at de beregningsmodellene Det norske, Petoro og Maersk Oil har benyttet har elementer av tolkning i seg som direktoratet mener har lav sannsynlighet.

Som det fremgår av tabell 1 går estimatene fra Lundin og Maersk Oil retningsmessig i favør av utvinningstillatelse 501 der disse selskapene har størst deltakerandeler, mens estimatene fra Det norske og Petoro retningsmessig går i favør av utvinningstillatelse 265, der disse har deltakerandeler.

Oljedirektoratet oppgir i sin gjennomgang at usikkerhetsspennet for fordeling av tilstedeværende oljeresurser⁴ er 49 pst. til 57 pst. i utvinningstillatelse 265 (inkl. utvinningstillatelse 502), og 43 pst. til 51 pst. i utvinningstillatelse 501 (inkl. utvinningstillatelse 501B).

For Sverdrup-forekomsten er det betydelige variasjoner også i rettighetshavernes syn på utvinningsgrad fra forekomsten; fra høyest utvinningsgrad i utvinningstillatelse 501 til høyest utvinningsgrad i utvinningstillatelse 265. Dette er de to utvinningstillatelsene der tilnærmet hele ressursbasen er lokalisert og dermed der utvinningsgraden er mest relevant for fordelingen av forekomsten.

Rettighetshaverne har meldt inn spenn på 60,0 pst. til 70,0 pst. i utvinningstillatelse 265 og 60,8 pst. til 68,9 pst. i utvinningstillatelse 501 (jf. tabell 4.1 i Oljedirektoratets gjennomgang til departementet av 16. juni 2015):

Tabell 2: *Utvinningsgrad innmeldt fra rettighetshaverne*⁵

Rettighetshaver	Utvinningsgrad (%)	
	Utvinningsstillatelse 265	Utvinningsstillatelse 501
Statoil PUD (forventning)	64,7	60,8
Lundin	67,4	68,9
Petoro	70,0	63,7
Det norske	70,0	63,7
Maersk Oil	60,0	65,0

Operatøren Statoil oppgir i sin innrapportering til direktoratet en utvinningsgrad på 64,7 pst. i utvinningstillatelse 265 og en utvinningsgrad på 60,8 pst. i utvinningstillatelse 501. Statoil har benyttet en standardisert metode (FIPOIL) for å beregne utvinningsgraden i feltet. Enkelte rettighetshavere har spilt inn alternative metoder for beregning av utvinningsgrad. Det er Oljedirektoratets anbefaling at metoden for å beregne utvinningsgrad for forekomsten bør være transparent, etterprøvable og godt egnet for unitiseringsformål. FIPOIL-metoden er den mest anvendte i industrien for å beregne utvinningsgrader og er således å betrakte som

⁴ Dette er for P50-estimatet i ODs volumberegning

⁵ For nærmere informasjon se Oljedirektoratets gjennomgang til departementet av 16. juni 2015

industripraksis. Etter direktoratets vurdering bør standardiserte metoder benyttes for å beregne utvinningsgraden i Sverdrup-forekomsten, og de anbefaler derfor bruk av FIPOIL-metoden til dette formålet.

Som følge av stor usikkerhet i inngangsdata, mener Oljedirektoratet at initielle estimater for utvinningsgrad som regel vil være beheftet med stor usikkerhet. Direktoratet anser et spenn i forskjell i utvinningsgrad i favør av utvinningstillatelse 265 fra 1 prosentpoeng til 7 prosentpoeng som dekkende. Operatør/tilrettelegger sitt estimat for utvinningsgrad ligger innenfor dette spennet. Dette tilsvarer et tillegg i deltakerandel på anslagsvis mellom 0,3 til 3,2 prosentpoeng til utvinningstillatelse 265. Det nøyaktige tillegget avhenger blant annet av fordelingen av de tilstedeværende ressursene mellom tillatelsene (STOIP) og eventuelle andre faktorer som tillegges vekt ved fordelingen.

Oljedirektoratet er forelagt og har vurdert de ulike selskaperes respons på gjennomgangen direktoratet leverte til departementet 16. juni 2015. Direktoratet mener det ikke har fremkommet noe nytt i den forbindelse som gir grunnlag for endringer i eller tillegg til denne, eller som påvirker slutningene i direktoratets gjennomgang.

På bakgrunn av redegjørelsen her og i avsnitt 3 over legger departementet til grunn at departementet på forsvarlig måte har gjennomført en grundig og transparent saksbehandling, for å få klarlagt så godt som mulig de faglige forhold som vil inngå i grunnlaget for de skjønsmessige vurderinger som departementet må foreta ved fordeling av Sverdrup-forekomsten etter petroleumsloven § 4-7 annet ledd.

5. Hjemmelsgrunnlag

Petroleumsloven § 4-7 lyder:

§ 4-7 Samordnet petroleumsvirksomhet

Strekker en petroleumsforekomst seg over flere blokker som ikke har samme rettighetshaver eller inn på en annen stats kontinentalsokkel, skal det søkes oppnådd enighet om den mest rasjonelle samordning av petroleumsvirksomheten i tilknytning til petroleumsforekomsten og om fordeling av petroleumsforekomsten. Tilsvarende gjelder når det for flere petroleumsforekomster åpenbart er rasjonelt med samordnet petroleumsvirksomhet.

Avtaler om samordnet leteboring skal meddeles departementet. Avtaler om samordnet utvinning, transport, utnyttelse og avslutning av petroleumsvirksomhet skal forelegges departementet til godkjenning. Hvis det ikke oppnås enighet om slike avtaler innen rimelig tid kan departementet bestemme hvordan slik samordnet petroleumsvirksomhet skal foregå, herunder fordele forekomsten.

Petroleumsloven § 4-7 er en viktig del av det samlede regelverk om utvinning mv. av petroleum i lovens kapittel 4. Formålet også med denne bestemmelsen er å sikre best mulig ressursforvaltning i tilknytning til forekomsten i sin helhet. Denne skal utnyttes som den

enheten den faktisk er, ved samordnet utvinning (unitisering) for derved å sikre høyest mulig verdiskaping for rettighetshaverne og for samfunnet.

For at dette skal skje er det helt avgjørende at rettighetshaverne har egeninteresse av å forfølge de løsninger for feltet som gir høyest mulig verdiskaping. Da må det være likhet mellom hva som gir høyest verdiskaping fra feltet som helhet og for den enkelte rettighetshaver. Dette er et av de sentrale prinsipper i forvaltningen av norske olje- og gassressurser. Et element i dette er kravet om unitisering. Ved en unitisering etableres det et nytt interessentskap for hele forekomsten. Dette gjør at samtlige rettighetshavere får like insentiver til å velge den optimale videre utbygging og drift av forekomsten, uavhengig av hvilke underliggende utvinningstillatelser ressursene stammer fra og eiersituasjonen i disse.

I § 4-7 annet ledd har Stortinget på visse vilkår gitt Olje- og energidepartementet fullmakt til å fatte vedtak om samordningen og fordelingen av en forekomst.

Forarbeidene til bestemmelsen selv er imidlertid sparsomme. Bestemmelsen omtales kun i Petroleumslovutvalgets innstilling til petroleumsloven av 1985 (NOU 1979:43). I senere forarbeider vises det til det som ble sagt her:

Fordeling av reservene kan avgjøres av departementet hvis partene ikke blir enige. Fordelingen kunne også være henvist til avgjørelse ved rettslig skjønn, men utvalget har lagt avgjørende vekt på at det i disse sakene er avgjørende momenter av utpreget teknisk/geologisk karakter hvor departementet og Oljedirektoratet har bedre faglige kvalifikasjoner til å bedømme disse sider. Rettssikkerhetsmessige hensyn kan ikke ses å være av særlig tyngde.

Verken lovttekst eller forarbeider inneholder således konkrete retningslinjer med hensyn til hva departementet skal eller kan legge vekt på ved sin skjønnsutøvelse etter § 4-7 annet ledd. Rammene for departementets skjønn må derfor være de bærende hensyn bak petroleumsloven, særlig bestemmelsene i kapittel 4 mv, samt alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper.

Bestemmelser i petroleumsloven som vil være særlig relevante ved denne skjønnsutøvelsen er etter departementets syn petroleumsloven §§ 1-2 og 4-1. Petroleumsloven § 1-2 er lovens formålsparagraf og grunnlaget for Olje- og energidepartementets oppgave som ressursforvalter. Den lyder:

§1-2. Ressursforvaltningen

Ressursforvaltningen forestås av Kongen i samsvar med bestemmelsene i denne lov og vedtak fattet av Stortinget.

Petroleumsressursene skal forvaltes i et langsiktig perspektiv slik at de kommer hele det norske samfunn til gode. Herunder skal ressursforvaltningen gi landet inntekter og bidra til å sikre velferd, sysselsetting og et bedre miljø og å styrke norsk næringsliv og

industriell utvikling samtidig som det tas nødvendige hensyn til distriktpolitiske interesser og annen virksomhet.

Petroleumsloven § 4-1 er grunnlaget for rettighetshavernes utvinning av en petroleumsforekomst. Bestemmelsen lyder:

§4-1. Forsvarlig utvinning

Utvinning av petroleum skal foregå på en slik måte at mest mulig av den petroleum som finnes i hver enkelt petroleumsforekomst, eller i flere petroleumsforekomster sammen, blir produsert. Utvinningen skal skje i samsvar med forsvarlige tekniske og sunne økonomiske prinsipper og slik at øding av petroleum eller reservoarenergi unngås. For å oppnå dette, skal rettighetshaver fortløpende vurdere utvinningsstrategi og tekniske løsninger og iverksette nødvendige tiltak.

Etter dette legger departementet til grunn at fordelingsvedtak etter § 4-7 annet ledd må fattes av departementet ved et forvaltningseskjønn med vide rammer for skjønnsutøvelsen.

6. Departementets vurdering

Utvinning av petroleum på norsk kontinentalsokkel forestås av selskaper med høy kompetanse på leting etter og utvinning av olje og gass. En unitisering skjer gjerne parallelt med at det arbeides med en plan for utbygging og drift, og rettighetshaverne forhandler vanligvis fram en omforent unitiseringsavtale før en plan for utbygging og drift sendes inn til myndighetene.

Før en slik plan for utbygging og drift kan innsendes til Olje- og energidepartementet har derfor rettighetshaverne i de fleste tilfelle arbeidet med undersøkelser, leteboringer, studier, modelleringer og annen planlegging for utbygging og produksjon i flere år. Blant rettighetshaverne er det særlig operatøren som gjennomfører dette arbeidet og som derfor har mest informasjon og kunnskap om den aktuelle forekomsten. Dette er en viktig del av grunnlaget for at departementet ba Oljedirektoratet ta utgangspunkt i operatør/ tilretteleggers geofaglige arbeid når direktoratet skulle komme med sin gjennomgang til departementet.

Rettighetshavernes arbeid med fordeling av Sverdrup-forekomsten har pågått gjennom en kommersiell forhandling ledet og tilrettelagt av Statoil over en periode på mer enn to år. Rettighetshaverne er uenige om hvilke prinsipper og elementer en fordeling skal bygges på. Rettighetshaverne ble ikke enige om en fordeling.

Når Olje- og energidepartementet nå skal fordele forekomsten, er det på grunnlag av den fullmakt Stortinget har gitt departementet gjennom petroleumsloven § 4-7 annet ledd til å fatte et vedtak om fordeling av forekomsten ved utøvelse av vanlig forvaltningseskjønn. Stortinget har i samsvar med Petroleumslovutvalgets utredning (NOU 1979:43) side 65 lagt til grunn at departementet og Oljedirektoratet vil ha de beste forutsetninger for å bedømme forhold av utpreget teknisk/geologisk karakter som må foretas ved vurderingen av hvordan en forekomst

skal fordeles mellom flere utvinningstillatelser med ulike rettighetshavere. Motivene omtaler disse forholdene som "avgjørende momenter".

Et særlig trekk ved fullmakten gitt departementet gjennom petroleumsloven § 4-7 annet ledd, er at den etter sin ordlyd ikke inneholder noen retningslinjer eller klare begrensninger med hensyn til hvilke forhold departementet skal eller kan legge vekt på ved en fordeling av forekomsten basert på skjønn. Departementet har altså en vid ramme for sin skjønnsutøvelse, men vedtaket må ivareta de hensyn departementet etter loven skal fremme og være i samsvar med de alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper som ligger til grunn for forvaltningens virksomhet.

Den fullmakten departementet er gitt i petroleumsloven §4-7 annet ledd er å fordele *forekomsten mellom de utvinningstillatelser hvor forekomsten er påvist*. Det er således her tale om etablering av en fordelingsnøkkel for fordeling av petroleum i geologiske enheter som utgjør en og samme petroleumsforekomst, men som er spredt geografisk over flere utvinningstillatelser. Antatte tilstedeværende volumer og antatte utvinningsgrader vil da være helt sentrale forhold.

Det overordnede for Olje- og energidepartementet ved fordelingen er å legge til rette for ivaretagelse av *hensynet til god ressursforvaltning*, som er fastslått i petroleumsloven § 1-2. Et sentralt spørsmål blir derved hvordan Sverdrup-forekomsten kan produseres optimalt og skape høyest mulig verdi, både for samfunnet og for rettighetshaverne. Gjennom fordeling av forekomsten mellom de aktuelle utvinningstillatelser, vil alle rettighetshaverne få like insentiver til å bygge ut og drive forekomsten best mulig fra det tidspunkt fordelingen er bestemt. Derfor er departementet opptatt av at spørsmålet om fordelingen av forekomsten nå må finne sin løsning.

Departementet er også opptatt av at den fordeling som nå skal foretas, må ha et bredere perspektiv enn den aktuelle situasjonen. De kriteriene som legges til grunn for fordelingen av Sverdrup-forekomsten må ivareta hensynet til god ressursforvaltning på norsk sokkel også ved fremtidige unitiseringer. Alle rettighetshaverne er enige om at fordelingen av forekomsten skal skje uavhengig av det valgte utbyggingskonsept.

Det er blitt hevdet at verdien av de enkelte deler av en forekomst som ligger i de aktuelle utvinningstillatelser, er blitt vektlagt ved tidligere unitiseringsforhandlinger mellom rettighetshavere til den forekomst som skal unitiseres. Til dette vil departementet bemerke at begrepet "verdi" anvendes meget vidt i denne sammenheng. Eksempelvis kan både utvinningsgrad i forskjellige deler av forekomsten, verdiforskjell mellom olje og naturgass, kostnadsforskjeller som bore- og brønnkostnader, samt andre forhold av kommersiell art omfattes av begrepet slik det brukes av enkeltselskaper. Slike konkrete verdibaserte forhold som er diskutert, og eventuelt brukt av rettighetshavere ved unitiseringsforhandlinger fremgår ikke av den enkelte unitiseringsavtale som innsendes til departementet for godkjennelse. I den innsendte avtalen fremgår bare de tall for fordelingen som rettighetshaverne blir enige om.

Departementet har derfor begrenset mulighet til å vurdere om, og i så fall hvilke verdibaserte faktorer som ligger til grunn for fordelingen av en forekomst i de unitiseringsavtalene som tidligere er fremforhandlet av rettighetshavere, herunder også eventuelt om det har vært enighet blant rettighetshaverne om bruk av slike faktorer. Den kommersielle praksis er uansett ikke bindende for departementets skjønnsutøvelse.

Videre er det fra enkelte rettighetshavere hevdet at de gjennom utvinningstillatelsen, jf. petroleumsløven §3-3 tredje ledd er gitt en eksklusiv rett til de verdier som ligger innenfor deres tillatelse. Petroleumsløven § 3-3 tredje ledd lyder:

En utvinningstillatelse gir enerett til undersøkelse, leteboring og utvinning av petroleumforekomster på områder som omfattes av tillatelsen. Rettighetshaver blir eier av den petroleum som produseres.

Lovens § 3-3 tredje ledd må imidlertid forstås i lys av regelverket om utvinning av petroleum i petroleumsløven kapittel 4, i dette tilfelle § 4-7. Disse reglene setter grenser for hvordan en petroleumforekomst kan utvinnes, uavhengig av om den ligger innenfor en eller flere utvinningstillatelser. Når en forekomst strekker seg over flere utvinningstillatelser med ulikt eierskap, oppstår som tidligere omtalt i dette vedtaket en plikt til å unitisere forekomsten og produsere denne som den enheten den er. I forhold til § 3-3 tredje ledd må produsert petroleum tilsvare den samlede produksjon fra forekomsten i sin helhet, og ikke den del som vil være utvunnet ved en tenkt separat utvinning av den del av forekomsten som ligger innenfor den enkelte utvinningstillatelse. Rettighetshaverne til de enkelte deler av forekomsten beholder sin eksklusive rett til å motta sin forholdsmessige andel av den petroleum som produseres og bli eier av denne petroleum. For forekomster som strekker seg over flere utvinningstillatelser fastsettes ikke andelen ved selve tildelingen av en utvinningstillatelse, men ved samordnet utvinning og fordeling av en og samme petroleumforekomst som er funnet av flere rettighetshavergrupper. Rettighetshavernes deltakerandel i de underliggende utvinningstillatelser vil likevel være en viktig parameter for deres endelige deltakerandel i den unitiserte forekomsten. Deltakerandelen i den unitiserte forekomsten beregnes på basis av hvordan forekomsten fordeles mellom de ulike utvinningstillatelsene.

Det naturlige utgangspunkt for fordelingen av en petroleumforekomst vil etter departementets syn være *tilstedeværende volum* i de områder som utgjør forekomsten, og hvordan disse fordeler seg mellom de underliggende utvinningstillatelser. For Sverdrupforekomsten betyr dette tilstedeværende oljeressurser (STOIP). Dette er samtlige rettighetshavere enige om, og dette synet støttes også av Oljedirektoratet. Departementet vil derfor ved skjønnsutøvelsen ta utgangspunkt i tilstedeværende volumer i forekomsten og antatt fordeling av dem mellom utvinningstillatelsene.

Departementet mener at også fysiske iboende egenskaper ved undergrunnen er relevante for skjønnsutøvelsen i denne saken. Eksempelvis vil en legge ulik vekt på gode soner med gode reservoaregenskaper og soner som det er høyst usikkert om kan produseres, om det er grunn

til å forvente ulik utvinningsgrad i ulike deler av forekomsten, og om det forventes vesentlige forskjeller i bore-/brønnekostnader i de ulike deler av forekomsten.

Departementets vedtak om fordeling av Sverdrup-forekomsten må bygge på all relevant informasjon og alle relevante saksopplysninger. Mange av de sentrale parameterne er beheftet med stor usikkerhet. Det er også stor usikkerhet knyttet til viktige premisser som fremtidig teknologisk utvikling og fremtidige priser på olje. Det kan ikke fastslås med sikkerhet hvor mye utvinnbar olje, og eventuelt gass, som finnes i en petroleumforekomst før den har vært i produksjon i noen år. Endelig svar får en ikke før feltet er ferdigprodusert. Fordelingen av forekomsten mellom de forskjellige utvinningstillatelsene vil være beheftet med ytterligere usikkerhetsmomenter.

Usikkerheten i denne konkrete saken illustreres godt av rettighetshavernes ulike synspunkter på fordelingsspørsmålet, herunder når det gjelder tilstedeværende ressurser og utvinningsgrad, se pkt. 4 ovenfor.

Departementet har på denne bakgrunn anvendt tilstedeværende volum (STOIIP) korrigert for forskjeller i iboende reservoaregenskaper i sitt skjønn ved fordelingen av Sverdrup-forekomsten. Etter en samlet vurdering, der departementet har tatt utgangspunkt i det faglige arbeidet gjennomført i utvinningstillatelsen over flere år, og der en har sett hen til Oljedirektoratets gjennomgang mottatt den 16. juni 2015, har departementet kommet til at den petroleumforekomsten som utgjør Johan Sverdrup-feltet skal fordeles som fastsatt i vedtaket nedenfor i pkt. 7.

7. Vedtak

Med hjemmel i petroleumsloven § 4-7 annet ledd fastsettes følgende fordeling av Sverdrup-forekomsten mellom de relevante utvinningstillatelser:

Fordeling av tilstedeværende volumer (STOIIP):

Utvinningstillatelse 265:	55,5 pst.
Utvinningstillatelse 501:	43,5 pst.
Utvinningstillatelse 501B:	0,0 pst.
Utvinningstillatelse 502:	1,0 pst.

Fast justering for iboende reservoaregenskaper:

I fordelingen er det justert for forskjeller i iboende reservoaregenskaper. Justeringen gjør at utvinningstillatelse 265 får en økning på 3 prosentpoeng i forhold til utvinningstillatelse 501. Dette fordelt som et tillegg utover andel som følge av STOIIP på 1,7 prosentpoeng for utvinningstillatelse 265 og en reduksjon på 1,3 prosentpoeng for utvinningstillatelse 501. For utvinningstillatelse 502 er det lagt til grunn en reduksjon på 0,4 prosentpoeng i forhold til andel som følge av STOIIP.

Samlet fordeling⁶ mellom tillatelsene:

Utvinningstillatelse 265:	57,2 pst.
Utvinningstillatelse 501:	42,2 pst.
Utvinningstillatelse 501B:	0,0 pst.
Utvinningstillatelse 502:	0,6 pst.

De tilhørende deltakerandelene til de ulike rettighetshaverne fremgår av vedlegg 1.

Dette vedtaket kan påklages til Olje- og energidepartementet innen 3 uker etter at det ble mottatt, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 29 første ledd.

Søksmål om gyldigheten av vedtaket eller krav om erstatning som følge av vedtaket kan ikke reises uten at klageretten, jf. forvaltningsloven § 29 første ledd er nyttet og klagen er avgjort av Kongen i Statsråd, jf. forvaltningsloven § 27b.

8. Andre forhold

Rettighetshaverne til forekomsten; Statoil, Lundin, Petoro, Det norske og Maersk Oil skal ferdigstille unitiseringsavtalen slik at ovenstående fordeling reflekteres, jf. petroleumsloven § 10-18 annet ledd. Departementet imøteser innsendelse av en original, undertegnet unitiseringsavtale til departementet for godkjenning innen 15. august 2015, jf. Petroleumsloven § 4-7.

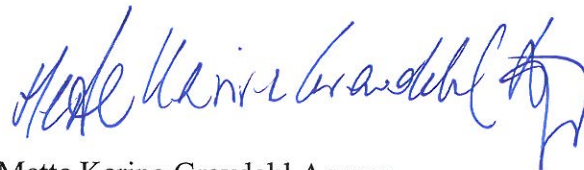
Departementet er kjent med at det er foreslått en redetermineringsklausul i den unitiseringsavtalen som er undertegnet av fire av fem rettighetshavere. Dette vedtaket er ikke til hinder for at unitiseringsavtalen som skal innsendes til departementet for godkjenning inneholder en redetermineringsklausul. Veiefaktorer i en eventuell redetermineringsklausul skal være faste – det vil si at de ikke skal være gjenstand for redeterminering.

Dersom rettighetshaverne ikke overholder fristen fastsatt ovenfor for innsendelse av en ny unitiseringsavtale for godkjenning, vil departementet fastsette unitiseringsavtalen, jf. petroleumsloven § 4-7 annet ledd, jf. forvaltningsloven § 16.

Med hilsen

Lars Erik Aamot (e.f.)
ekspedisjonssjef

Mette Karine Gravdahl Agerup
underdirektør

⁶ Tilsvarende Tract Participation (TP).

Adresseliste

Petoro AS	Postboks 300 Sentrum	4002	STAVANGER
Lundin Norway AS	Postboks 247	1326	LYSAKER
Maersk Oil Norway AS	Postboks 8014	4068	STAVANGER
Det norske oljeselskap ASA	Føniks, Munkegata 26	7011	TRONDHEIM
Statoil Petroleum AS	Forusbeen 50	4035	STAVANGER

Vedlegg 1: Deltakerandeler i Sverdrup-unit

<i>Utvinningsstillatelse</i>	<i>Deltakerandel</i>	<i>Fordeling mellom tillatelsene</i>
<i>PL265</i>		57,200 %
Statoil	40 %	
Petoro	30 %	
Det norske	20 %	
Lundin	10 %	
<i>PL501</i>		42,200 %
Statoil	40 %	
Lundin	40 %	
Maersk Oil	20 %	
<i>PL501B</i>		0,0000 %
Statoil	40 %	
Lundin	40 %	
Maersk Oil	20 %	
<i>PL502</i>		0,6000 %
Statoil	44,44 %	
Petoro	33,33 %	
Det norske	22,22 %	
<i>Deltakerandeler i Sverdrup-unit</i>		
Statoil		40,0267 %
Lundin		22,6000 %
Petoro		17,3600 %
Det norske		11,5733 %
Maersk Oil		8,4400 %